

Behoort bij schrijven no. 1023.194,
d.d. 16 oktober 1970.

1. ALGEMEEN.

Op 17 oktober 1970 zal in het woonoord IJsseloord een door de Badan Persatuan R.M.S. georganiseerde bijeenkomst plaats vinden, waarop het resultaat bekend gemaakt zal worden van het onderhoud dat Ir. J.A. MANUSAMA op 7 oktober j.l. heeft gehad met Minister-President DE JONG en Minister LUWS. Tevens zal het ingenomen standpunt en de te volgen gedragslijn worden uiteengezet.

Hoewel men zich er - althans in Zuidmolukse bestuurskringen - van bewust was dat het standpunt van de Nederlandse Regering weinig ruimte zou toelaten voor nieuwe perspectieven, heeft onder de Zuid Molukkers - sinds het incident in Wassenaar - tot op het laatste ogenblik de hoop bestaan op het tegendeel.

De grootste zorg van de Zuidmolukse leiders is dan ook het teloor stellend resultaat op een zo acceptabel mogelijke wijze te presenteren.

2. SITUATIE IN DE BADAN PERSATUAN R.M.S. en
POSITIE VAN Ir. J.A. MANUSAMA.

De confrontatie met zijn partij zal in het bijzonder voor "President" MANUSAMA een zware opgave zijn gezien de krachten die reeds geruime tijd, zowel buiten zijn partij als intern, zijn positie bedreigen.

a. Angkatan Perang R.M.S.

Hoewel de A.P.R.M.S. geen hoge dunk heeft van de kwaliteiten van Ir. MANUSAMA - die men niet als President erkent - is op een onlangs belegde vergadering het standpunt ingenomen dat men het bepalen van verdere acties gewacht zal worden op het resultaat van MANUSAMA's gesprek met de Nederlandse Ministers. Het door deze partij voorspelde negatieve resultaat betekent een duidelijke politieke winst voor deze organisatie.

b. Verdeeldheid van de leiders van de B.P.R.M.S.

Zowel naijver als onenigheid met het tot nu toe gevoerde beleid werken een voortschrijdende verbrokkeling in de top van deze organisatie zelf in de hand.

c. Ouderen - Jongeren.

Zowel de oudere als de jonge generatie verwijt MANUSAMA c.s. dat de "strijd" van de afgelopen 20 jaar geen enkel positief resultaat heeft opgeleverd. Men maakt zich in de eerste plaats zorg over de te verwachten felle reacties van de jongeren. Hoewel (naar buiten uit) de idee leverd wordt gehouden dat de stemming onder de Zuidmolukse jongeren een politiek-ideologische achtergrond heeft, lijkt de vraag gerechtvaardigd of er in welke mate men hiervan in eigen kring nog overtuigd is. Er zijn nl. aanwijzingen dat de opvatting dat zich in de Zuidmolukse bevolkingsgroep een "normaal" generatieconflict afspeelt, steeds meer veld wint.

Tevens wordt MANUSAMA verweten dat daar, waar harde acties hebben plaats gevonden, ds. METIARY, voorzitter van de B.P.R.M.S., daarbij steeds een belangrijke rol heeft gespeeld.

Vooral in bestuurskringen (hoofdzakelijk ouderen) treedt de ontevredenheid over deze situatie steeds duidelijker aan het licht, omdat men zich realiseert dat geweld, in welke vorm dan ook, de zuidmolukse zaak slechts kan schaden. Veelzeggend voor de, waarschijnlijk politieke, aspiraties van ds. METIARY is, dat diverse leidende figuren in de BPRMS hem de bijnaam "MAKARIOS" hebben gegeven.

3. NIEUWE POLITIEK

Het is de zuidmolukse leiders duidelijk dat het standpunt van de Nederlandse Regering, dat het R.M.S.-vraagstuk een afgedaan zaak is, weinig of geen ruimte laat om deze problematiek opnieuw aan de orde te stellen.

Om echter tijd te winnen en de aandacht af te leiden van dit politiek échec, zal waarschijnlijk een tweeledige tactiek gehanteerd worden:

NEDERLAND

Meegedeeld zal worden dat het gesprek van 7 oktober 1970 slechts een oriënterend karakter had en gevolgd zal worden door nader overleg, dat in eerste aanleg zal leiden tot een maatschappelijke erkenning ~~dit~~ door toekenning van een eigen rechtspositie aan de Zuidmolukkers. Deze afleidingsmanoeuvre zou hoofdzakelijk ontworpen zijn ten behoeve van de jongeren, uit vrees voor isolement en discriminatie, deze rechtspositie als EIS hebben gesteld.

VERENIGDE NATIES

Behalve op het verkrijgen van een speciale rechtspositie zouden de aandacht en acties geconcentreerd worden op het verkrijgen van gehoor bij de Verenigde Naties.

De gezaghebbende "Vice President" LOKOLLO huldigt de mening dat - op lange termijn - het politieke ideaal van een Vrije Zuidmolukse Staat zeker gerealiseerd zal worden dank zij strekkingen in Indonesië, die zouden resulteren in de oprichting van een federale "Verenigde Melanesische Republiek", waarvan de staat "Groot Molukken" deel zal uitmaken.

Opmerkelijk in deze tactiek is, dat concentratie op de Verenigde Naties aanvankelijk was toebedeeld aan de A.P.R.M.S., namelijk in de beginperiode van deze organisatie toen er nog overleg bestond, terwijl het idee van de federale Staat Melanesië enige jaren geleden gelanceerd werd door de Papoea-leider Nicolaas JOUWE.

Deze nieuwe koers zou geïnterpreteerd kunnen worden als een poging om de eenheid onder de Zuidmolukkers te herstellen en om het vrijheidsstreven van de Papoea's weer aan te wakkeren ter versnelling van het verhoopte proces van verbroekeling van de huidige Republiek Indonesia.

4. Republiek Indonesia

is gebleken dat van de zijde (van de Ambassade) van de Republiek Indonesia pogingen zijn gedaan om te komen tot een gesprek met de Eadan Persatuan R.M.S.. Het doel hiervan is nog niet bekend geworden. Dat echter het

eerste contact waarschijnlijk gecontinueerd zal worden blijkt uit het feit dat reeds sprake is van het aanwijzen van personen aan beide zijden, die elkaar in vergadering zouden ontmoeten. Er kan rekening mee worden gehouden dat deze nieuwe ontwikkeling door de Badan Persatuan R.M.S. gepresenteerd zal worden als een positief resultaat van de gevoerde politiek.

5. CONCLUSIE

Aanvankelijk zou op 17 oktober 1970 slechts een voorbereidend vergadering plaatsvinden van het Hoofdbestuur van de Badan Persatuan R.M.S.; op 24 oktober 1970 zou dan een algemene opening van zaken volgen. Met het besluit reeds op 17 oktober 1970 de leden in te lichten over de resultaten van het gesprek tussen MANUSAMA en de Nederlandse Ministers wordt kennelijk beoogd de gespannen en geïrriteerde gemoederen te beletten zich te ontladen in gewelddadige wanordelijkheden.

De eerste berichten na de acties van 15 oktober 1970 in het woonoord IJsseloord, het B.P.R.M.S.-bolwerk waar de bijeenkomst van 17 oktober 1970 zal plaatsvinden, spreken zonder uitzondering van een zeer geladen spanning. De vraag lijkt dan ook gerechtvaardigd of de door de Badan Persatuan R.M.S. uitgedacht manoeuvre die belangstelling en dat effect zal krijgen waarop gespeculeerd wordt. Eerder lijkt het te verwachten dat de reeds gedeeltelijk verwerkte teleurstelling over de mislukte "politieke missie" van MANUSAMA, gevoed door de thans opgewekte verontwaardiging, zal omslaan in wraakgevoelens met de daaraan verbonden gevolgen.

Reeds vóór de inval in IJsseloord op 15 oktober 1970 waren berichten ontvangen over door jongeren beraamde acties, gericht op ernstige ordeverstoring, bijvoorbeeld door sabotage aan kwetsbare utiliteitsbedrijven en vitale objecten, met het doel de economie te ontwrichten.

Voorts maken enkele berichten melding van voorgenomen overvallen op militaire objecten (opslagplaatsen, munitiecomplexen) teneinde zich wapens en munitie te verschaffen.

Ofschoon het woonoord te Capelle aan de IJssel een van de belangrijkste steunpunten is van de B.P.R.M.S., dient er rekening mee te worden gehouden dat onder de huidige omstandigheden de kunstmatige partij-grenzen voor de Zuidmolukkers volledig wegvallen, in het bijzonder voor de jongeren die zich toch al in vele gevallen hebben losgemaakt van de partij waartoe zij aanvankelijk behoorden.

16 oktober 1970.

Situatie in de Badan Persatuan R.M.S.

Er zijn aanwijzingen dat binnen de organisatie van de Badan Persatuan R.M.S. verdeeldheid bestaat tussen verschillende leidende figuren, zoals:

De oorzaak van de verdeeldheid moet gezocht worden in zowel naijver als onenigheid met het tot nu toe gevoerde beleid.

Van de ontmoeting tussen Minister-President DE JONG en MANUSAMA wordt veel, zo niet alles verwacht, namelijk de definitieve oplossing van het R.M.S.-vraagstuk, of althans een concrete toezegging in die richting.

Een negatieve uitslag zou voor sommige leiders mogelijk een welkome aanleiding vormen om het mislukken van de onderhandelingen te wijten aan persoonlijke incompetentie van MANUSAMA om zich, met dit argument, op te werpen als opvolger.

Het bovenstaande zal MANUSAMA ongetwijfeld duidelijk zijn. Er dient dan ook rekening mee te worden gehouden dat hij, teneinde zijn bedreigde positie zoveel mogelijk veilig te stellen, in zijn betoog zal terugkomen op het "Ontwerp van Wet betreffende de rechtspositie van Zuidmolukkers" , dat men enige jaren geleden tevergeefs heeft getracht de Nederlandse Regering "op te dringen". De inhoud van dit "Ontwerp van Wet" is namelijk opnieuw in de actualiteit gebracht door de jongeren, vervat in een brochure die onlangs werd verspreid.

Voorts is te verwachten dat MANUSAMA de berechting van de bezetters van de residentie van de Indonesische Ambassadeur ter sprake zal brengen, aangezien de meeste (jongeren-)acties zich momenteel op dit thema concentreren.

Dit blijkt o.m. uit een circulaire aan de Zuidmolukkers in het Huis van Bewaring te Scheveningen, waarin wordt gesteld dat - als bij het vonnis geen (niet voldoende) rekening wordt gehouden met de achtergronden en motieven, en

- de Nederlandse Regering haar belofte niet nakomt om over het R.M.S.-vraagstuk te spreken,

er gerekend moet worden op nog heviger acties dan die welke reeds hebben plaats gevonden.

Hierbij dient aangetekend te worden dat de "belofte om te spreken" vrijwel ongenueanceerd wordt geïnterpreteerd als "het geven van een in alle opzichten bevredigende oplossing".

Dit pamflet, gesteld in de indonesische taal, is ondertekend door (de beweging van) de vrije zuidmolukse jongeren. Het is niet bekend of deze ondertekening doelt op de vrije zuidmolukse jongeren in het algemeen, of op de "Vrije Zuidmolukse Jongeren", die als vereniging een organisatie vormt binnen de Badan Persatuan R.M.S..

Situatie in de Angkatan Perang R.M.S.

In deze organisatie heerst grote ontevredenheid over het feit, dat wél een gesprek plaats vindt van Minister-President DE JONG met MANUSAMA, doch niet met een vertegenwoordiger van de Angkatan Perang R.M.S..

Daar komt nog bij dat MANUSAMA, die in de A.P.R.M.S. niet als president wordt erkend, wordt beschouwd als ongeschikt voor het voeren van onderhandelingen.

Tijdens de vergadering die op 3 oktober 1970 door de Angkatan Perang R.M.S. in Rotterdam werd gehouden en waarbij circa 600 personen aanwezig waren, nam het bestuur het standpunt in dat gestreefd moet worden naar een politieke oplossing van het R.M.S.-vraagstuk. Van de zijde van de jeugd werd op meer directie actie aangedrongen. Bij de poging van het bestuur om deze stemming te kalmeren verlieten ongeveer tachtig jongeren de zaal.

Controverse met de jongeren en te verwachten acties.

Zowel de B.P.R.M.S. als de A.P.R.M.S. beroepen zich erop de jeugd volkomen in de hand te hebben; dit kan echter betwijfeld worden. Van de zijde van (het bestuur van) de Badan Persatuan R.M.S. bestaat grote ongerustheid voor acties, in welke vorm dan ook, die MANUSAMA's "onderhandelingspositie" zouden kunnen schaden. De orde-dienst van deze organisatie heeft strikte opdracht voor extra waakzaamheid.

Ook het bestuur van de A.P.R.M.S. verwerpt gewelddadige acties. Desondanks wijzen diverse berichten erop dat op 7 oktober 1970 (mogelijk gewelddadige) acties zullen plaatsvinden. Hierbij moet rekening worden gehouden met ordeverstoringen, mogelijk met wapenge-weld.

O.m. is in het woonoord IJSSELOORD de bedreiging gehoord, dat MANUSAMA ontvoerd zou worden.

N.B. In dit woonoord zouden ongeveer twintig gezinnen lid zijn van de Angkatan Perang R.M.S..

6 oktober 1970.